

**INSTITUTUL DE CERCETĂRI JURIDICE ȘI POLITICE
AL ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI**

Cu titlu de manuscris

CZU: 343.9 (043.3)

STERSCHI Florena Esther

**CRIMINALITATEA TRANSNAȚIONALĂ: NORMATIVUL PENAL DE SANȚIONARE ȘI
POLITICI DE PREVENIRE ȘI COMBATERE**

Specialitatea:

554.01 – Drept penal și execuțional penal

Autoreferatul tezei de doctor în drept

CHIȘINĂU, 2016

Teza de doctorat a fost elaborată în cadrul Centrului Cercetări Juridice al Institutului de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei.

Conducător științific:

CUȘNIR Valeriu, doctor habilitat în drept, profesor universitar

Referenți oficiali:

1. GHEORGHITĂ Mihai, doctor habilitat în drept, profesor universitar
2. COJOCARU Rodion, doctor în drept, conferențiar universitar

Componența Consiliului științific specializat:

1. BRÎNZĂ Sergiu, președinte, doctor habilitat în drept, profesor universitar
2. BERLIBA Viorel, secretar științific, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar
3. MORARU Victor, doctor în drept, profesor universitar
4. OSOIANU Tudor, doctor în drept, conferențiar universitar
5. PĂVELEANU Vasile, doctor în drept, profesor universitar
6. ULIANOVSKI Xenofon, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar

Susținerea va avea loc la data de "16" ianuarie 2016, ora 10-00, în ședința Consiliului Științific Specializat D 18. 554.01 - 02 din cadrul Institutului de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei, mun.Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr.1, aud.408.

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” a Academiei de Științe a Moldovei, la Biblioteca Națională a Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare (<http://www.cnaa.acad.md>).

Autoreferatul a fost expediat la "4" decembrie 2015.

Secretar științific al

Consiliului științific specializat,

dr.hab. în drept, conf.

_____

BERLIBA Viorel

Conducător științific,

dr. hab. în drept, prof.

_____

CUȘNIR Valeriu

Autor:

_____

STERSCHI Florena Esther

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate. Actuala decadă poate fi caracterizată drept o eră a globalizării, organizațiile criminale cunoscând, la rândul lor, o accentuată internaționalizare, ținând cont de sistemul lor rapid de propagare prin depășirea granițelor unui stat, soluțiile regăsindu-se nu numai în legislația națională ci și în identificarea altor instrumente juridice internaționale, în măsură să determine și să realizeze o ripostă serioasă împotriva acestora. Deplasarea nestingherită a persoanelor, a bunurilor precum și a informațiilor a condus la o puternică relansare, multe țări în curs de dezvoltare și în tranziție descoperind oportunități majore în economia globală.

Pentru criminalitatea organizată transnațională, Europa este un teatru de acțiune ce pornește din Ural și se întinde până la Atlantic, regiunea central - europeană fiind expusă în mod particular acestui atac, atât din considerente de ordin geografic, cât și din motivații de ordin politic. De aceea, Europa este impusă să combată criminalitatea organizată transnațională – care are tendințe evidente de integrare – folosind 28 sisteme de justiție, 28 legislații care diferă între ele și acționează pe alocuri necoordonat. Ca atare, fiecare Cod penal, fiecare forță de poliție și instituție judiciară poate fi, la un moment dat, un obstacol pentru celelalte 27.

Comunitatea internațională recunoaște provocarea adresată de cel mai teribil inamic al începutului de mileniu, respectiv criminalitatea organizată, o conexiune profund ilegală de crimă organizată și terorism, având o întindere și un conținut care amenință o paletă largă de interese ale unui stat.

În momentul în care Uniunea Europeană aproape și-a dublat mărimea, înțelegerea corectă a etiologiei actului criminal transnațional, cooperarea între instanțele de judecată naționale, precum și cooperarea între forțele de ordine, este mai importantă ca niciodată. Uniunea Europeană nu va funcționa în mod eficient decât dacă diferitele organe însărcinate cu asigurarea respectării legii pe teritoriul său, pot colabora rapid și eficace. Din aceste ultime considerente, eforturile vizând transformarea Uniunii Europene într-un spațiu de libertate, de securitate și de justiție sunt atât de cruciale.

Este necesară conjugarea eforturilor la nivel național, precum și în cadrul NATO și UE pentru implementarea programelor de educare a populației, spre a crește rezistența psihologică a societății, așa încât atenția în eventualitatea atacurilor teroriste să fie menținută asupra obiectivelor strategice pe termen lung.

Nu în ultimul rând, cooperarea internațională constituie o prioritate în activitățile autorităților naționale desfășurate pe linia combaterii criminalității organizate transnaționale, având în vedere că atât grupările criminale implicate în traficul de droguri, cât și cele teroriste operează nu numai în țările de proveniență. Infraționiunile de contrabandă, corupere, terorism, spălare a banilor, trafic de persoane etc., au cunoscut o creștere fără precedent, aspecte ce impun intensificarea luptei împotriva criminalității organizate și cooperării internaționale în domeniul drepturilor omului și dreptului internațional penal.

În condițiile tendințelor internaționale care se dezvoltă în lume, în special, criminalitatea organizată transnațională îmbracă forme dintre cele mai variate, deoarece nu există hotare naționale pentru

infraționalitatea bancară, informațională sau a cybercriminalității, iar experiența în ceea ce privește lupta cu aceste forme de criminalitate, este încă insuficientă.

Cercetarea atentă a cadrului normativ dedicat prevenirii criminalității organizate a scos în evidență unele imperfecțiuni ale politicii penale represive, fapt care a solicitat incursiuni teoretice pentru a oferi legiutorului propuneri de *lege ferenda*, în eventuala intervenție de perfecționare a normelor juridice, mai ales penale, existente în domeniul de referință.

Pentru deducerea unor soluții legislative adecvate s-a impus cu pregnanță și studiul legislațiilor penale ale altor țări existente în materia studiată. Înseși definirea conceptelor de „crimă organizată”, „grup infrațional organizat”, „grup structurat”, „grup criminal organizat” și „organizații criminale”, respectiv delimitarea sferei de cuprindere a acestora în structura de ansamblu a fenomenului infrațional, constituie un obiect de studiu actual, cu atât mai mult cu cât acesta s-a extins simțitor în ultimii ani, cucerind sfera social-politică și social-culturală.

Pe de o parte, importanța temei de cercetare este determinată de necesitatea abordării și elaborării soluțiilor practice privind corecta apreciere a și aplicare a unui tratament adecvat celor care săvârșesc fapte penale în cadrul unor grupări criminale organizate cu caracter transnațional. În acest sens, am considerat ca fiind actual și oportun demersul dedicat caracterizării normativului penal dedicat reglementărilor orientate spre prevenirea criminalității organizate. Prin explicarea dimensiunilor normative, lucrarea are menirea să contribuie la reajustarea practicii judiciare și să constituie un instrument de lucru util celor care își desfășoară activitatea de luptă împotriva criminalității organizate transnaționale.

Pe de altă parte, o dimensiune pragmatică absolut necesară cunoașterii criminalității organizate transnaționale o constituie prevenirea acesteia. Acest aspect comportă o importanță în plus mai ales pentru Republica Moldova, stat cu aspirații europene, pus în fața implementării unor standarde europene, inclusiv în domeniul prevenirii criminalității organizate transfrontaliere. Practica și experiența pozitivă internațională ne demonstrează, fără echivoc, că la baza prevenirii eficiente a acestui tip de criminalitate stă cooperarea pe plan juridic a statelor europene, iar conceperea unor mecanisme preventive care ar sta la baza unei asemenea cooperări este un deziderat inerent pentru Republica Moldova.

Din rațiunile expuse mai sus, am considerat că o analiză juridico-penală a reglementărilor existente în domeniul prevenirii criminalității organizate transnaționale este oportună, benefică și necesară, în special, pentru eficientizarea activității de aplicare a normativului penal.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare. În Republica Moldova și România printre oamenii de știință care au contribuit la elaborarea concepției teoretice privind problematica criminalității organizate se enumeră: M. Gheorghiuță, Ig. Ciobanu, V. Bujor, O. Bejan, V. Untilă, V. Ursu, M. Bîrgău, S. Brînză, V. Stati, Gh. Gladchi, I. Pitulescu, Gh. Mocuța, C. Voicu, A. Lazăr, D. Miclea, C. Bogdan, A. Cucuș, S. Bogdan, C. Jura etc.

Fără a pune la îndoială însemnătatea teoretico-științifică și aplicativă a studiilor elaborate de către autorii în cauză, precizăm, că prezenta lucrare este o încercare de actualizare a unor concepte, idei și soluții privitoare la răspunderea penală și prevenirea criminalității organizate transnaționale.

În acest sens, până în prezent nu au fost studiate asemenea aspecte precum ar fi: posibilitatea implementării în legislația penală moldovenească și cea românească a unor amendamente legislative ce ar doza efectul preventiv al legii penale în domeniul combaterii criminalității organizate transnaționale; reevaluarea și ajustarea politicilor de cooperare internațională, mai ales între Republica Moldova și România în domeniul prevenirii criminalității organizate transnaționale; elaborarea unor strategii de prevenire a criminalității organizate transnaționale și a altor tipuri de criminalitate cu care interacționează etc.

Scopul și obiectivele tezei. Scopul lucrării constă în efectuarea, pe baza cercetărilor teoretice și a materialelor empirice, a unor investigații ample în privința problemelor juridico-penale a criminalității organizate transnaționale. În același context, s-a urmărit formularea propunerilor de ameliorare a calității cadrului normativ din materie și a unor măsuri eficiente de prevenire a criminalității organizate .

Atingerea scopului propus presupune realizarea următoarelor *obiective*:

- analiza lucrărilor științifice din doctrina penală autohtonă și cea străină publicate la tematica problemei investigate;
- studierea conținutului sediului normativ de instituire a reglementărilor în domeniul prevenirii infracțiunilor comise pe calea asocierii criminale;
- stabilirea conceptului de criminalitate organizată transnațională;
- reevaluarea cadrului normativ privind criminalitatea organizată din legislația penală a României și a Republicii Moldova;
- caracterizarea cadrului instituțional privind prevenirea și combaterea criminalității organizate transnaționale la nivel european;
- analiza principiilor de cooperarea interstatală, mai ales cu referire la statele UE, în domeniul prevenirii criminalității organizate transnaționale;
- stabilirea unor măsuri ce ar eficientiza activitatea de prevenire a criminalității organizate transnaționale;
- formularea recomandărilor științifice pentru îmbunătățirea legislației penale și practicii judiciare pe segmentul problematicei investigate.

Obiectul cercetării îl constituie complexul de probleme juridico-penale și criminologice cu caracter teoretic, practic și aplicativ privind criminalitatea organizată transnațională. O atenție deosebită s-a acordat legislației penale în care este instituit regimul sancționator pentru infracțiunile comise de către o organizație criminală transnațională.

Suportul metodologic al lucrării. În contextul studiului efectuat au fost utilizate un șir de metode de cercetare, precum ar fi: metoda analizei, care a constat în examinarea critică a doctrinei penale și a celei criminologice referitoare la criminalitatea organizată transnațională; metoda sistematică, respectiv punerea în vizor a premiselor istorice care au stat la baza profilării organizațiilor criminale transnaționale drept categorii distincte de grupări criminale; metoda clasificării, care a permis clasificarea grupurilor criminale organizate și identificarea pe această cale a trăsăturilor definitorii ale organizațiilor criminale

transnaționale; metoda comparativă, care reflectă studiul comparativ al legislațiilor penale în materia de referință; metoda logică, adică aplicarea regulilor și categoriilor logicii juridice la interpretarea normelor dreptului pozitiv.

Noutatea științifică a rezultatelor obținute. Prezenta teză de doctorat constituie o cercetare științifică actuală, complexă și bine sistematizată a problematicii prevenirii și combaterii criminalității organizate transnaționale.

Noutatea prezentei investigații și-a găsit reflectare într-un șir de rezultate științifice, printre care menționăm următoarele:

1. S-a argumentat că la abordarea conceptului de criminalitate organizată transnațională urmează a fi luate în considerație două premise obligatorii din care rezultă esența acestei forme de criminalitate și prin care aceasta poate fi definită: a) noțiunea și trăsăturile generale ale criminalității organizate; b) noțiunea de activitate infracțională transnațională.

2. S-a demonstrat că criminalitatea organizată transnațională poate fi definită ca fiind o totalitate de infracțiuni, săvârșită de grupări criminale organizate la diferite nivele, formate, de regulă, din cetățeni ai unor state diferite, infracțiuni ce sunt comise prin folosirea pe scară largă a coordonării activității criminale la nivel transnațional și care constau în răspândirea pe teritoriul a două sau a mai multor state a activității de pregătire, organizare, săvârșire și de survenire a consecințelor criminale, în scopul obținerii unor profituri economice sau creării unor condiții propice de majorare a acestora, prin recurgerea la utilizarea violenței sau a legăturilor corupționale, inclusiv la nivel politic.

3. S-a argumentat că criminalitatea organizată transnațională se caracterizează prin următoarele trăsături definitorii: existența unor grupări organizate criminale de diferite nivele, formate, de regulă, din cetățeni a unor state diferite sau persoane fără cetățenie; presupune folosirea pe scară largă a coordonării activității criminale la nivel transnațional; infracțiunile sunt săvârșite prin răspândirea pe teritoriul a două sau a mai multor state a activității de pregătire, organizare, săvârșire și de survenire a consecințelor criminale; existența scopului de obținere a unor profituri economice sau creării unor condiții propice de majorare a acestora; recurgerea la utilizarea violenței sau a legăturilor corupționale, inclusiv la nivel politic, pentru realizarea scopurilor sale.

4. De lege-lata în legătură cu încadrarea juridică a infracțiunii *de constituire a unui grup infracțional organizat* (art. 367 CP al României) s-a demonstrat că *în cazul aderării nu interesează activitatea depusă de făptuitor în cadrul grupului*, deoarece în opinia noastră simpla calitate de membru al grupului, dobândită prin voința expresă sau tacită a făptuitorului este de natură să atragă incidența art. 367 CP al României în măsura în care cel care aderă are o participare reală la activitățile acesteia.

5. De *lege-ferenda* s-a fundamentat necesitatea introducerii la art. 284 CP al R. Moldova a unui nou alineat, care ar avea următorul conținut: *alin. (3) Aderarea la una dintre organizațiile criminale sau grupurile criminale organizate prevăzute de alin.(1) sau (2) al prezentului articol se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani.*

6. De *lege-ferenda* propunem completarea art. 367 CP cu alin. (7) CP al României care va avea următoarea formulare normativă: *Prin organizator se are în vedere persoana care a constituit sau care dirijează activitatea unui grup criminal organizat.*

7. De *lege-ferenda* considerăm a fi oportună reformularea circumstanței agravante prevăzute la art. 145 alin. (2) lit. i) CP al R. Moldova din omorul săvârșit *de două sau mai multe persoane în de două sau mai multe persoane ori de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală.*

Problema științifică actuală, de importanță majoră, care a fost soluționată rezidă în abordarea multiaspectuală a politicilor penale privind fenomenul criminalității organizate transnaționale, analiza și reevaluarea cadrului legislativ de prevenire și de combatere a fenomenului în cauză, fapt de natură să contribuie la perfecționarea și eficientizarea normativului penal în acest domeniu.

Importanța teoretică și aplicativă a lucrării. Importanța teoretică a tezei rezidă în cercetarea complexă a fenomenelor de criminalitate organizată, dar mai ales a celei transnaționale, definirea bazelor conceptuale în materia dreptului penal, cuprinderea unor vaste materiale teoretice și practice în vederea urmăririi dezvoltării direcțiilor de acțiune ale criminalității organizate, trasarea de noi perspective asupra cadrului teoretico-metodologic în domeniul criminalității organizate transnaționale.

Valoarea aplicativă a lucrării se manifestă printr-o serie recomandări, dar și propuneri de *lege ferenda*, care pot fi însușite de legislativul României și al Republicii Moldova, pentru îmbunătățirea normativului penal în domeniu. Examinarea dispozițiilor legale, pot contribui la o îmbunătățire calitativă a prevederilor legale în materie. Astfel, apreciem că elaborarea concepțiilor științifice sunt de natură să prezinte interes atât pentru jurisprudență, cât și pentru legiuitorul român și moldovean. În același sens, concluziile și recomandările formulate pot contribui la o bună realizare a actului de justiție, dar și ca material didactic în instituțiile de profil la materia dreptului penal.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Concluziile și recomandările formulate au fost tratate în conținutul mai multor articole științifice și pot servi drept bază teoretico-metodologică pentru efectuarea unor cercetări ulterioare. Totodată, unele concepte, ideii, opinii ce au constituit rezultatul cercetării, au făcut obiectul unor publicații de interes național, inclusiv în formă de rapoarte și comunicări la conferințe, în speță în cadrul Conferinței științifico-practice internaționale „Reformele cadrului legal și instituțional din Republica Moldova prin prisma practicilor europene”, Chișinău, 30 aprilie, 2011.

Publicațiile la tema tezei. La tema tezei de doctorat au fost publicate 10 articole științifice.

Volumul și structura lucrării. Din punct de vedere structural, teza de doctorat este constituită din adnotări (în limba română, rusă și engleză), lista abrevierilor utilizate în teză, introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie, declarația privind asumarea răspunderii, CV-ul autorului. În ansamblu, lucrarea numără 167 pagini de text de bază, iar în lista bibliografică sunt incluse 161 de titluri.

Cuvinte-cheie: Criminalitate organizată transnațională, infracțiune transnațională, organizație criminală, grup criminal organizat, grup criminal structurat, cooperare internațională.

CONȚINUTUL TEZEI

INTRODUCEREA tezei pune în evidență actualitatea și importanța problemei abordate, scopul și obiectivele tezei de doctorat, noutatea științifică a rezultatelor obținute, problema științifică importantă soluționată, valoarea teoretică și semnificația aplicativă a lucrării de doctorat, aprobarea rezultatelor științifice și sumarul compartimentelor tezei de doctorat.

1. ANALIZA SITUAȚIEI ÎN DOMENIUL CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE TRANȘNAȚIONALE alcătuit din patru subcapitole, se realizează o examinare a materialelor științifice publicate în țară și peste hotare, dedicate problemelor privind criminalitatea organizată transnațională, fiind evidențiat aportul oamenilor de știință în valorificarea aspectelor juridico-penale privind răspunderea penală pentru infracțiunile comise de către grupările criminale transnaționale. Prin demersul întreprins au fost scoase în evidență gradul de investigație și importanța științifică pe care o discern studiile în această materie.

O lucrare consacrată temei crimei organizate a fost elaborată de I. Pitulescu, *Al treilea război mondial – Crima Organizată*, care în fond constituie o remarcabilă „radiografie a crimei organizate în România din perioada 1990-1997. Lucrarea conține dezvăluiri din practica judiciară, dar și evoluția criminalității organizate la nivel internațional. Autorul a urmărit să selecteze cele mai complexe cauze penale și să atragă atenția asupra creșterii fenomenului infracțional în România. Și-a exprimat viziunea într-un mod direct cu privire la modalitățile de manifestare a crimei organizate și conexiunile dintre ele atât la nivel mondial, cât și în România, iar concluziile și măsurile propuse și-au adus o contribuție însemnată sub aspect teoretic și practic [1].

De o valoare științifică deosebită se prezintă și monografia autorului Gh. Mocuța cu titlul *Criminalitatea organizată și spălarea banilor*. Reperetele acestei monografii sunt evoluția criminalității organizate și spălarea, reciclarea și replasarea banilor murdari. Autorul reușește să examineze cele mai importante aspecte legate de criminalitatea organizată și spălarea banilor, abordând acest segment destul de controversat al crimei organizate atât sub aspect teoretic, cât și practic. Considerăm că autorul și-a adus un aport considerabil în această materie, ceea ce îl distinge prin studierea analitică și înaltă ținută științifică [2].

În altă ordine de idei, avem în vedere lucrarea **Terorism și Antiterorism în epoca actuală**, avându-i ca autori pe Mihaela Negrescu și Marius Negrescu. Elementele de referință ale acestei cercetări științifice sunt: istoria terorismului, conceptul de terorism, riscurile terorismului în România, antiterorismul, măsurile de prevenție, stările comportamentale ale militarilor în situații excepționale, precum și metodele de autoreglare psihică și de optimizare folosite în pregătirea trupelor speciale. Autorii și-au propus să prezinte anumite organizații și acte teroriste, de natură să determine riscuri în raport de România, dar și rolul trupelor speciale. Se abordează problematica terorismului și antiterorismului din perspectivă sociologică și psihologică. Lucrarea prezintă un caracter științific, dar are și o aplicabilitate practică. Utilitatea materialului este redusă, cauza fiind formatul psiho-social și istoric al acesteia [3].

Printre primele studii monografice consacrate cercetării fenomenului crimei organizate am pune în evidență lucrarea **Организованная преступность: проблемы теории и практики расследования**, autorul căreia este M. Gheorghiiță [4].

În cadrul acestei lucrări autorul analizează și definește fenomenul crimei organizate, identifică trăsăturile acestui fenomen, structura și tipurile de manifestare, elaborează modelul criminalistic al infracțiunii săvârșite de un grup criminal oraganizat, caracterizează organizarea investigării infracțiunilor comise de grupuri criminale organizate, inclusiv particularitățile tactice de efectuare a unor anumite acțiuni de urmărire penală, conturează un sistem de măsuri de profilaxie privind infracțiunile săvârșite de grupuri oragnizate. Lucrarea se impune prin abordarea complexă, caracterul multiaspectual și tratamentul de amplitudine asupra fenomenului crimei oraganizate, precum și furnizarea unor modele și viziuni aparținând științei criminalistice [4].

Cu referire nemijlocită la problematica *prevenirii criminalității organizate* se cuvine să relevăm importanța deosebită a studiului monografic în domeniul dreptului penal și criminologiei al autorului I. Ciobanu – „Criminalitatea organizată la nivel transnațional și unele forme de manifestare în Republica Moldova”. Monografia autorului reprezintă o lucrare originală, de referință în materia dreptului penal și criminologiei, atât pentru teoreticieni, cât și pentru practicieni, întrucât din conținutul lucrării se evidențiază atenta analiză a *criminalității organizate la nivel transnațional* - ca fenomen social, formațiune complexă și structurală a grupurilor criminale organizate sau organizațiilor criminale care folosesc metodele și mijloacele specifice în scopul creării directe sau indirecte a unor beneficii financiare și materiale. În monografie autorul a pus accentul pe examinarea criminalității în RM, pornind de la trei indici: respectiv nivelul, structura și dinamica acesteia. Monografia analizată se prezintă ca fiind una dintre valoroasele publicații în materie, comparativ cu alte lucrări publicate mai târziu, deoarece cele mai multe recomandări și propunerii ale acestuia și-a găsit aplicabilitatea în practică [5].

O altă lucrare de referință ce a fost utilizată în prezentul studiu la aprecierea infracțiunii de organizare sau conducere a unei organizații criminale incriminate la art. 284 CP al R. Moldova este *Tratatul de drept penal, Partea specială, Vol-II* elaborat de către autorii S.Brînză și V.Stati. Astfel, autorii cu lux de detaliu elucidează elementele și semnele constitutive ale infracțiunii incriminate la art. 284 C.pen, care în esență prevede răspunderea penală pentru o infracțiune comisă în participație constituită [6].

Autorii ruși R.Valeev și G.Kurdiucov examinează într-un mod minuțios a categoriilor de infracțiuni internaționale, pe de o parte, și a cele transnaționale, pe de altă parte, făcând o diferențiere netă a acestora. Autorul a conchis că aceste două categorii de infracțiuni sunt interdependente, fiecare din acestea putând fi conexată criminalității organizate transnaționale prin prisma reglementărilor specifice acestor domenii ale dreptului internațional. Acești autori susțin ideea clasificării infracțiunilor transnaționale în 5 grupe de bază: 1) infracțiunile teroriste cu caracter transnațional (deturnarea sau capturarea unei garnituri de tren, a unei nave aeriene, maritime sau fluviale; luarea de ostatici, pirateria, atacul asupra persoanelor ce beneficiază de protecție internațională ș.a.); 2) crimele internaționale organizate pe bază mafiotă

constituite în scopul dobândirii veniturilor materiale (circulația ilegală a substanțelor narcotice, traficul de ființe umane, organizarea migrației ilegale, contrabanda cu armament și cu mijloacele de transport, răspândirea pornografiei și proxenitismul etc.); 3) infracțiunile economice, care presupun realizarea operațiunilor și acțiunilor transnaționale în două sau mai multe țări (legalizarea veniturilor criminale, falsificarea banilor); 4) comercializarea transnațională a obiectelor și valorilor culturale ca părți a patrimoniului național; 5) faptele care, prin poluare, încalcă echilibrul ecologic și starea mediului înconjurător în mai mult de un stat [7].

În lucrarea *În lagărul Afinei: pregătirea pentru conflict în era informatică* [8], englezul Phil Williams descrie minuțios organizațiile criminale transnaționale, particularitățile desfășurării activității lor și influența acestei îndeletniciri asupra securității internaționale. Mai mult decât atât, acesta descrie modul în care criminalitatea transnațională modifică aspectul mediului internațional, cum a evoluat și continuă dezvoltarea sa în drumul spre influența mondială și în ce ar consta pericolul real pentru securitatea internațională admiterea și tolerarea acestor tipuri de organizații criminale.

Phil Williams indică la o serie de factori care permit atribuirea grupurilor organizate transnaționale la problemele de securitate internațională:

1. ele sunt mai profitabile decât organizațiile politice;
2. ele nu prezintă același pericol evident ca în cazul organizațiilor teroriste;
3. crimele sunt probleme interne; iar forța coercitivă a statului și securitatea națională au baze diferite, diferite competențe, structuri, personal implicat etc. [8].

A. Politova în articolul său denumit *Cooperarea statală internațională în combaterea criminalității organizate transnaționale* [9], la descrierea infracționalității transnaționale, arată că în ultimii ani se desfășoară și se adâncesc tot mai activ relațiile de cooperare dintre statele lumii în sfera combaterii criminalității, faptul dat fiind determinat de aceea că criminalitatea organizată tot mai des capătă un caracter global.

Făcând o concluzie generală pe marginea tuturor materialelor științifice analizate în secțiunile acestui Capitol introductiv, putem menționa că printre oamenii de știință care s-au preocupat activ de elaborarea concepției teoretice de soluționare a problemelor legate de conținutul criminalității organizate transnaționale se enumeră: M. Gheorghiuță, Ig. Ciobanu, V. Bujor, O. Bejan, V. Untilă, V. Ursu, M. Bîrgău, S. Brînză, V. Stati, Gh. Gladchi, I. Pitulescu, Gh. Mocuța, C. Voicu, A. Lazăr, D. Miclea, C. Bogdan, A. Cucuș, S. Bogdan, C. Jura, R. Valeev, G. Kurdiucov, I. Barannic, T. Rodionova, A. Haraberiș, A. Politova, J. Sheptycki, S. Adamoli, P. Williams etc.

Este de menționat că lucrările acestor autori consacrați reprezintă baza teoretică a investigației. Prezenta teză de doctorat vine să completeze studiile întreprinse anterior în domeniu, evidențiindu-se unele tendințe și aspecte noi de dezvoltare a științei în domeniul de referință, specifice pentru etapa actuală de dezvoltare a societății.

Examinarea și studierea aprofundată a problemei criminalității organizate, dar mai ales a criminalității organizate transnaționale ne îndreptățește să afirmăm că în prezent, acest fenomen a fost

cercetat direct sau tangențial în conținutul diferitor lucrări de specialitate menționate mai sus. Totodată, infractorii transnaționali sunt deosebit de ingenioși astfel încât, pe de o parte, ei își adaptează noile metode de comitere a infracțiunilor la realitățile timpului, iar, pe de altă parte, înseși formațiunile criminale transnaționale în cadrul cărora activează suportă și ele o restructurare perpetuă. Prin urmare, dată fiind mobilitatea vădită ce caracterizează acest tip de criminalitate înseși cercetările științifice în materie trebuie să aibă un caracter continuu.

În același timp, se face absolut necesară o reevaluare a conținutului politicilor penale de prevenire și de combatere a criminalității organizate transnaționale prin prisma normativului penal în vederea relevării unor propuneri de *lege ferenda* care ar ține pas noilor curente de gândire juridică și politici promovate la nivel penal.

2.   NORMATIVUL   PENAL   PRIVIND   SANȚIONAREA   CRIMINALITĂȚII   TRANSNAȚIONALE   ORGANIZATE   ÎN   ROMÂNIA,   REPUBLICA   MOLDOVA   ȘI   PE   PLAN   INTERNAȚIONAL alcătuit din cinci subcapitole, este consacrat unei analize juridico-penale, analiză care se fundamentează pe anumite coordonate sistemice ale cadrului reglementar în materie, prin aceasta fiind scoase în evidență cele mai sensibile probleme care prezintă subiect de dispută, cum ar fi: conceptul și etiologia criminalității organizate transnaționale; participația penală - bază a incriminării actului criminal săvârșit în asocieră; norme speciale privind criminalitatea organizată transnațională în România; norme speciale privind criminalitatea organizată transnațională în Republica Moldova.

Ultimul deceniu al sec. XX s-a caracterizat printr-o veritabilă schimbare în toate domeniile economico-sociale, a gândirii și a modului de viață. Asistăm, astfel, la un fenomen al globalizării comerțului, al piețelor financiare, al protecției mediului înconjurător, al drepturilor omului etc. Această tendință a provocat două rezultate simultane: dispariția limitelor dintre național, regional și internațional, lumea devenind aproape un stat; întrepătrunderea problemelor politice, economice și sociale, până la punctul de a nu mai fi posibil să fie separate.

Dacă în trecut, criminalitatea organizată viza o problemă națională consumată pe teritoriul unui stat, în ultimele decenii aceasta a pătruns și în comunitatea internațională, datorită traficului transnațional de stupefiante. Dacă la nivel internațional, infracțiunile în legătură cu criminalitatea organizată au fost reglementate prin normativul penal, pe plan național multe din acțiunile criminale, urmează a fi calificate drept infracțiuni cu caracter transnațional.

În cadrul acestei tendințe, globalizarea s-a extins și în sfera criminalității. A apărut astfel crima organizată la nivel transnațional și transcontinental. Această tipologie a infracționalității și-a îndreptat atenția spre anumite domenii, favorizate de climatul de globalizare, cum ar fi: traficul de stupefiante, traficul ilicit de arme, traficul de materiale nucleare, terorismul, prostituția, pedofilia, spălarea banilor, furtul și contrabanda de mașini scumpe, furtul și contrabanda cu obiecte de patrimoniu cultural, răpirea oamenilor de afaceri și a vedetelor în scopul șantajului și extorcării de fonduri, corupția din companiile multinaționale, pervertirea responsabililor guvernamentali, pirateria camioanelor și a vaselor maritime, poluarea mediului și furtul de bani prin intermediul computerelor etc. Crima organizată a îmbrăcat un aspect

mondializat, aducând atingere siguranței publice, umbrind suveranitatea statelor și tulburând buna desfășurare a activității instituțiilor economice, politice și sociale.

În viziunea noastră la abordarea conceptului de criminalitate organizată transnațională urmează a fi luate în considerațiune două premise obligatorii din care rezultă esența acestei forme de criminalitate:

1. noțiunea și trăsăturile generale ale criminalității organizate;

2. noțiunea de activitate infracțională transnațională;

Elaborarea unei noțiuni eficiente a criminalității organizate a constituit o preocupare constată pentru organizațiile internaționale.

Analiza multilaterală a definiției actuale a criminalității organizate a fost făcută la Conferința mondială a miniștrilor afacerilor interne (securității) pentru combaterea criminalității organizate transnaționale, desfășurată de Consiliul Economic și Social al ONU (21-23 noiembrie 1994).

Drept urmare, au fost evidențiate următoarele condiții în care se folosește termenul „criminalitate organizată”:

- membri ai organizațiilor criminale se consideră persoanele care își unesc forțele în scopul participării la activitatea ilegală. De regulă, ei practică activitatea criminală de antreprenariat, oferind mărfuri și servicii ilicite, interzise de lege, sau mărfuri și servicii legale, dar care se achiziționează pe cale ilegală;
- activitatea grupărilor criminale organizate de comercializare a mărfurilor și serviciilor interzise de lege necesită coordonare și organizare esențiale.

În viziunea criminologului I. Ciobaniu, există două puncte de vedere din perspectiva cărora poate fi definită crima organizată: a) **din punct de vedere juridic** - care privește crima organizată ca un ansamblu de acțiuni ilegale, inițiate de către organizația criminală sau mai multe organizații criminale care urmăresc să obțină bani și putere; b) **din punct de vedere social-economic** - care consideră crima organizată ca „parte integrantă a vieții sociale, politice și economice ale unei națiuni” și ca un ansamblu de acțiuni legitime și ilegite, care oferă cetățenilor bunuri și servicii licite și ilicite. Ambele puncte de vedere postulează ideea că crimă organizată nu poate exista:

- fără o structură organizațională specifică;
- fără protecție oferită de persoane oficiale corupte;
- fără bunurile și serviciile oferite publicului [10, p.34].

După părerea autorului V. Bujor, criminalitatea organizată se caracterizează prin următoarele trăsături definitorii din care rezultă esența acesteia: realizarea activității de un grup criminal (organizație, asociație) stabil și care este determinată de necesitatea extinderii capacității de acțiune și a capacității concurențabile pe piața produselor și serviciilor ilegale și asigurării securității infractorilor față de organele de drept și față de grupările rivale de afaceri; specializarea și distribuirea rolurilor între membrii organizației și între grupurile criminale din care se compune asociația criminală respectivă; ierarhia strictă în interiorul grupului criminal; normele de comportament strict definite și existența unor valori criminale; orientarea activității grupelor și asociațiilor criminale spre obținerea de profit; producerea sau oferirea

unor produse ori servicii ilicite; obținerea puterii, în sensul posibilităților reale de a determina adoptarea deciziilor de ordin politic, economic, financiar, exercitarea influenței în mass-media, administrația publică etc. în interesul lumii interlope; implicațiile în afacerile legale; coruperea funcționarilor publici [11, p. 8].

Au fost identificate următoarele categorii de infracțiuni ce pot fi comise de către o organizație criminală: 1) infracțiuni al căror scop principal îl constituie obținerea de profituri. Din rândul acestor fapte penale fac parte: traficul de droguri, traficul de ființe umane, traficul de arme, sustragerile, șantajele, organizarea migrației ilegale, proxenetism, falsificarea banilor, cardurilor și a altor mijloace de plată etc.; 2) infracțiuni prin săvârșirea cărora se urmărește înlăturarea concurenților. Din acest grup fac parte infracțiuni cu caracter violent, precum ar fi: omoruri, vătămări ale integrității corporale, răpiri, distrugerea sau deteriorarea bunurilor; 3) infracțiuni săvârșite cu scopul de a ascunde alte infracțiuni. La acestea pot fi atribuite, în primul rând infracțiunile de corupere, trafic de influență etc.; 4) infracțiuni săvârșite cu scopul păstrării capitalului. Din această categorie fac parte evaziunile fiscale și eschivarea de la achitarea plăților vamale; 5) infracțiuni săvârșite pentru legalizarea veniturilor obținute în rezultatul desfășurării activităților infracționale. În acest registru se înscrie spălarea banilor și activități de pseudoantreprenariat.

În prezent, ***criminalitatea transnațională organizată este avantajată*** de existența următoarelor situații: - libera circulație a cetățenilor și mărfurilor și a posibilităților reduse de control asupra acestui fenomen pe teritoriul unui stat; - existența în unele țări a unor normative penale și politice diferite în domeniul comercial, bancar, fiscal, dar și a tratamentului jurisdicțional în materie; - lipsa unei reglementări comune în domeniul penal la nivel european, precum și a unei voințe conjugate la nivelul fiecărui stat în eforturile de luptă organizată împotriva criminalității organizate transnaționale.

Plecând de la premisele menționate *supra* putem defini ***criminalitatea organizată transnațională ca fiind o totalitate de infracțiuni, săvârșite de grupări criminale organizate la diferite nivele, formate, de regulă, din cetățeni ai unor state diferite, infracțiuni ce sunt comise prin folosirea pe scară largă a coordonării activității criminale la nivel transnațional și care constau în răspândirea pe teritoriul a două sau a mai multor state a activității de pregătire, organizare, săvârșire și de survenire a consecințelor criminale, în scopul obținerii unor profituri economice sau creării unor condiții propice de majorare a acestora, prin recurgerea la utilizarea violenței sau a legăturilor corupționale, inclusiv la nivel politic.***

Din această noțiune rezultă următoarele trăsături definitorii ale criminalității organizate transnaționale: 1) existența unor grupări organizate criminale de diferite nivele, formate, de regulă, din cetățeni ai unor state diferite sau persoane fără cetățenie; 2) presupune folosirea pe scară largă a coordonării activității criminale la nivel transnațional; 3) infracțiunile sunt săvârșite prin răspândirea pe teritoriul a două sau a mai multor state a activității de pregătire, organizare, săvârșire și de survenire a consecințelor criminale; 4) existența scopului de obținere a unor profituri economice sau creării unor condiții propice de majorare a acestora; 5) recurgerea la utilizarea violenței sau a legăturilor corupționale, inclusiv la nivel politic, pentru realizarea scopurilor sale.

Ținând seama de caracterul pluralității constituite de infractori, legiuitorul român a incriminat-o ca infracțiune de sine stătătoare. În cazul în care se săvârșește vreuna dintre infracțiunile-scop, prevăzute în programul asocierii, va exista un concurs real de infracțiuni.

Din această categorie de infracțiuni cu pluralitate constituită de infractori putem exemplifica: *constituirea unui grup infracțional organizat* (art. 367 CP al României), iar în reglementarea anterioară complotul (art. 167 CP al României din 1968) și *asocierea pentru săvârșirea de infracțiuni* (art. 323 CP al României din 1968).

Astfel, conform textului de lege al art. 367 alin. (1) CP al României se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, *inițierea sau constituirea unui grup infracțional organizat, aderarea sau sprijinirea, sub orice formă, a unui astfel de grup*. În conformitate cu alin. (2) al aceluiași articol, fapta se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, când *infracțiunea care intră în scopul grupului infracțional organizat este sancționată de lege cu pedeapsa detențiunii pe viață sau cu închisoarea mai mare de 10 ani*.

În conformitate cu art. 367 alin. (3) CP al României, *dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au fost urmate de săvârșirea unei infracțiuni, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni*.

Se poate observa că în ipoteza comiterii infracțiunii scop de către grupul criminal organizat nu se mai poate vorbi de o pluralitate constituită de infractori, ci de o pluralitate de infractori ocazională.

O normă similară celei sus-menționate este formulată și în CP al Republicii Moldova la art. 284. Potrivit normei incriminatorii instituite la alin. (1) al art. 284 CP se pedepsește cu închisoare de la 8 la 15 ani, fapta de *creare sau conducere a unei organizații criminale, adică întemeierea unei astfel de organizații și organizarea activității ei, fie căutarea și angajarea de membri în organizația criminală, fie ținerea de adunări ale membrilor ei, fie crearea de fonduri bănești și de altă natură pentru susținerea lor financiară și a activității criminale a organizației, fie înzestrarea organizației criminale cu arme și instrumente pentru săvârșirea de infracțiuni, fie organizarea culegerii de informații despre potențialele victime și despre activitatea organelor de drept, fie coordonarea planurilor și acțiunilor criminale cu alte organizații și grupuri criminale sau infractori aparte din țară și din străinătate*.

Infracțiunea este pedepsită mai aspru, cu închisoare de la 15 la 20 de ani sau detențiune pe viață, dacă aceasta constă în *crearea sau conducerea unei organizații criminale sau a unui grup criminal organizat cu scopul de a comite una sau mai multe infracțiuni cu caracter terorist*.

Făcând o comparație dintre normele incriminatorii stipulate la art. 367 CP al României și 284 CP al Republicii Moldova putem face următoarele constatări cu caracter general:

- ambele norme incriminează fapte legate de constituirea unei pluralități de infractori și se pedepsesc indiferent de faptul dacă ulterior creării unei organizații criminale sau grup criminal organizat sunt sau nu săvârșite careva fapte infracționale;
- norma specificată la art. 367 CP al României este mai abstractă decât cea formulată la art. 284 CP al Republicii Moldova. Ambele norme incriminează conduita de *creare, inițiere*, respectiv de *conducere* a unei entități sau formațiuni criminale organizată. În timp ce în CP al României

se incriminează orice *formă de sprijinire a unui grup criminal organizat*, la nivel abstract aceasta presupunând orice activitate de ajutorare, înzestrare materială etc., în CP al Republicii Moldova aceste activități sunt specificate, în sensul că legiuitorul enunță eventualele conduite prin care se pot manifesta: *căutarea și angajarea de membri în organizația criminală, ținerea de adunări ale membrilor ei, crearea de fonduri bănești și de altă natură pentru susținerea lor financiară și a activității criminale a organizației, înzestrarea organizației criminale cu arme și instrumente pentru săvârșirea de infracțiuni, organizarea culegerii de informații despre potențialele victime și despre activitatea organelor de drept, fie coordonarea planurilor și acțiunilor criminale cu alte organizații și grupuri criminale sau infractori aparte din țară și din străinătate;*

- deși norma de la art. 367 CP al României este formulată mai abstract și are un caracter mai generalizat în raport cu conduita pe care o descrie, aceasta se caracterizează printr-o arie mai mare de aplicabilitate decât art. 284 CP al Republicii Moldova. O asemenea concluzie derivă din ideea că în CP român în afară de activitatea de instituire și de creare a unui grup infracțional organizat mai este pedepsită și cea de aderare la o formațiune criminală de acest gen. În CP al Republicii Moldova simplul membru al organizației criminale nu poate fi supus răspunderii penale pentru infracțiunea incriminată la art. 284 CP

De *lege ferenda* propunem ca și în CP al Republicii Moldova să fie introdusă răspunderea penală pentru cel aderă la o organizație criminală. Însă la incriminarea unei asemenea fapte trebuie să se țină cont că regimul de sancționare pentru cel care organizează sau conduce un grup criminal organiza sau o organizație criminală după cum o definește legiuitorul moldovean trebuie să fie mai aspru decât pentru cel care are doar calitatea de membru al unei asemenea grupări.

Legiuitorul moldovean la introducerea semnului calificativ în Partea specială a CP al R. Moldova săvârșirea infracțiunii de către *un grup criminal organizat sau de către o organizație criminală* ori în *interesul unei organizații criminale* s-a ghidat cu prioritate de următorul criteriu: cointeresarea prioritară a grupurilor criminale sau a organizațiilor criminale, în direcția comiterii unor infracțiuni (cum ar fi, de exemplu sustragerile, traficul ilicit de droguri etc.), fie apărarea interesului organizației criminale în realizarea scopurilor criminale (cum ar fi, de exemplu, infracțiunile de corupție).

În acest sens, se poate menționa că în lista infracțiunilor ce sunt susceptibile de a fi comise de către un grup criminal organizat sau de către o organizație criminală nu este inclusă infracțiunea de omor intenționat, incriminată la art. 145 CP al R. Moldova. Practica judiciară internațională și națională ne demonstrează fără echivoc că de multe ori grupurile sau organizațiile criminale sunt implicate în comiterea omorurilor, mai ales a celorla la comandă.

Dintr-o atare perspectivă considerăm a fi oportună reformularea circumstanței agravante prevăzute la art. 145 alin. (2) lit. i) din omorul săvârșit de „două sau mai multe persoane” în „două sau mai multe persoane ori de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală”.

Atât pentru România cât și pentru R. Moldova, prevenirea și combaterea fenomenului criminalității transnaționale organizate devine un imperativ al acestei perioade, în care obiectivele principale sunt: capacitatea de apărare a țării, consolidarea mecanismului de respectare și implementare a legilor, solidarizarea publicului la acțiunile de prevenție, supravegherea și evaluarea riscurilor. Pentru aceste motive, se impune ca autoritățile și instituțiile publice, organizațiile neguvernamentale, precum și alți reprezentanți ai societății civile să desfășoare în permanență, separat sau în cooperare activități susținute de prevenire și combatere a criminalității organizate transnaționale.

Au fost identificate următoarele acte legislative care constituie Norme speciale privind criminalitatea organizată transnațională în Republica Moldova: Legea nr. 90–XVI din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției; Legea nr. 241–XVI din 20.10.2005 cu privire la combaterea traficului de ființe umane; Legea nr. 190–XVI din 26.07.2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului; Legea nr. 190–XVI din 26.07.2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului; Legea nr. 112–XVI din 22.05.2008 pentru aprobarea Concepției securității naționale a Republicii Moldova; Legea nr. 105–XVI din 16.05.2008 cu privire la protecția martorilor și a altor participanți la procesul penal etc.

3. POLITICI DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE TRANȘNAȚIONALE LA NIVEL EUROPEAN compus din cinci subcapitole, este destinat investigării politicilor de prevenire și combatere a criminalității organizate transnaționale. În mod special, au fost supuse abordării asemenea probleme precum: cadrul instituțional privind prevenirea și combaterea criminalității organizate transnaționale la nivel european; cooperarea internațională a României, ca stat membru al UE, în vederea prevenirii și combaterii criminalității organizate transnaționale; cooperarea internă și internațională a Republicii Moldova privind prevenirea și combaterea criminalității organizate transnaționale; măsuri de prevenire și combatere a criminalității organizate transnaționale.

Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), semnat la 7 februarie 1992 la Maastricht și intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993, a reprezentat „actul de naștere” al unei noi entități. După cum declară preambulul, cele douăsprezece state membre au decis să parcurgă o nouă etapă în procesul de integrare europeană inițiat prin constituirea Comunităților Europene. Obiectivele pe care și le propuneau erau: promovarea unui progres economic și social echilibrat și durabil, în special prin crearea unui spațiu fără frontiere interne, prin întărirea coeziunii economice și sociale și prin stabilirea unei uniuni economice și monetare incluzând, în perspectivă, o monedă unică; afirmarea identității sale pe scena internațională, în special prin punerea în aplicare a unei politici externe și de securitate comune, inclusiv prin stabilirea, în perspectivă, a unei politici de apărare comune, care ar putea conduce, la momentul potrivit, la o apărare comună; întărirea protecției drepturilor și intereselor resortisanților statelor membre prin instituirea unei cetățenii a Uniunii; dezvoltarea unei cooperări strânse în domeniul justiției și afacerilor interne.

Tratatul de la Amsterdam aduce importante modificări care cad în sfera *pilonului III* (JAI). În scopul creării treptate a unui „spațiu de libertate, securitate și justiție”, competențele referitoare la vize, azil, imigrare și alte politici legate de libera circulație a persoanelor au fost transferate complet de sub

pilonul III în cadrul pilonului I comunitar. De aceea, ne vom referi la vize, azil și imigrare mai jos, când vom discuta despre modificările aduse celor trei tratate care cad în sfera pilonului I.

Prevederile rămase sub pilonul III, acoperă numai cooperarea polițienească și judiciară în materie penală (CPJ). Obiectivul de a oferi cetățenilor un nivel ridicat de protecție într-un spațiu de libertate, securitate și justiție se realizează prin elaborarea unei acțiuni comune a statelor membre în domeniul cooperării polițienești și judiciare în materie penală, prin prevenirea și combaterea criminalității, organizate sau de alt tip. Aceasta presupune: o mai strânsă cooperare între forțele de poliție, autoritățile vamale și alte autorități competente din statele membre, atât direct, cât și prin intermediul Oficiului European de Poliție (Europol); o mai strânsă cooperare între autoritățile judiciare și alte autorități competente din statele membre, și (noutate) uniformizarea, atât cât este necesar, a reglementărilor de drept penal ale statelor membre.

Tratatul de la Lisabona a constituit un pas înainte în transferul de suveranitate de la statele membre la UE, dar este unul limitat. Au fost extinse puterile Comisiei, Parlamentului și Curții de Justiție în domeniul justiției și afacerilor interne. *Tratatul de la Lisabona*, a modificat *Tratatul privind UE* și *Tratatele CE* (fără a le înlocui). Astfel, „*Tratatul de instituire a Comunității Europene*” este redenumit „**Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene**” (în conformitate cu *Tratatul de la Lisabona*, articolul 2, alineatul 1), punând la dispoziția Uniunii Europene cadrul legal și instrumentele juridice necesare pentru a răspunde așteptărilor cetățenilor și a noilor provocări ale viitorului.

De la adoptarea *Tratatului de la Amsterdam*, unul dintre obiectivele esențiale ale UE l-a constituit crearea unui spațiu al „*libertății, securității și justiției*” în acest sens, sintagmele menționate pot fi descrise astfel: **spațiul libertății** presupune asigurarea liberei circulații a persoanelor peste frontierele interne ale statelor membre, precum și libertatea cetățenilor de a trăi într-un mediu al respectului față de lege; **spațiul securității** este creat prin dezvoltarea cadrului instituțional pentru acțiuni comune în domeniul cooperării polițienești și judiciare, în special pentru a preveni și a combate criminalitatea organizată și terorismul; **spațiul justiției** are ca fundament, în fiecare stat al UE, existența unei puteri judecătorești independente și magistrați bine pregătiți. Pe lângă aceasta, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și penală, precum și asigurarea acelorași garanții în cadrul procedurilor vor trebui să asigure același sens al justiției pentru toți cetățenii statelor membre.

Conștientizarea fenomenului crimei organizate transnaționale, asemeni unei amenințări crescânde la adresa securității și ordinii generale, naționale și internaționale, reclamă atenția și efortul concertat al tuturor statelor, care trebuie să găsească soluțiile optime de cooperare și alocare a mijloacelor și resurselor necesare pentru a o putea preveni și combate eficient.

Evoluția progresivă în domeniul dreptului internațional a demonstrat voința expresă a statelor, exprimată cu prilejul unor cooperări regionale, considerându-se că în ceea ce privește criminalitatea, dar mai ales criminalitatea organizată transnațională, colaborarea între state constituie elementul esențial. În acest sens, cea mai semnificativă cooperare europeană a fost și este realizată în cadrul Consiliului Europei, organizație internațională pan-europeană, care reunește la Strasbourg guvernele a 47 de state

membre inclusiv România și Republica Moldova. Implicarea României și Republica Moldova în lupta împotriva criminalității transnaționale presupune adoptarea, ratificarea și punerea în practică a instrumentelor directe sau indirecte aplicabile fenomenului privind combaterea acestui gen de infraționalitate, ca element esențial al colaborării internaționale în acest domeniu. Consecvență acestor deziderate, Republica Moldova a continuat și continuă să-și asume o serie de angajamente, sens în care a semnat mai multe acte normative vizând unele forme de manifestare a criminalității organizate transnaționale, respectiv Convenția cu privire la transformarea, depistarea și confiscarea produselor crimei și finanțarea terorismului din 16 mai 2005, Convenția asupra cybercriminalității din 23 noiembrie 2001, precum și Protocolul adițional la Convenția penală asupra corupției din 15 mai 2003.

În afară de actele normative enumerate mai sus, Republica Moldova a ratificat o serie de convenții internaționale cum ar fi: Convenția europeană cu privire la asistența judiciară în materie penală din 24 aprilie 1959, Convenția europeană asupra valorii internaționale a hotărârilor judecătorești represive din 28 mai 1970, Convenția europeană cu privire la transmiterea procedurilor represive din 15 mai 1970, Convenția civilă asupra corupției din 4 noiembrie 1999 și Convenția cu privire la lupta contra traficului cu ființe umane din 16 mai 2005. Nu trebuie să neglijăm importanța acordului pentru prevenirea și combaterea infraționalității transfrontaliere, semnat la București la data de 26 mai 1999 în cadrul relațiilor de colaborare a Programului Inițiativei de Cooperare în Sud-Estul Europei (S.E.C.I), care a intrat în vigoare în RM la data de 1 februarie 2000.

În virtutea acestui acord statele - părți trebuie să-și acorde asistență juridică reciprocă în ceea ce privește prevenirea, descoperirea, investigarea și condamnarea faptelor privind infraționalitatea transfrontalieră. Asistența ce trebuie avută în vedere în cadrul acestui acord constă în furnizarea informațiilor privind metodele și mijloacele specifice de verificare și control ale mărfurilor și pasagerilor, încheierea convențiilor și acordurilor privind lupta împotriva criminalității internaționale, investigarea, cercetarea și sancționarea criminalității internaționale, elaborarea unor rezoluții și recomandări privind lupta împotriva criminalității organizate și acordarea de asistență judiciară reciprocă între state. În acest context, RM îi revine obligația de a furniza informații privind importul mărfurilor pe teritoriul său provenite din statele părți ale acordului inclusiv în ce privește vămuirea mărfurilor, măsuri ce pot conduce la identificarea, prevenirea și sancționarea infraționalității transnaționale.

O importanță semnificativă o reprezintă și Acordul de cooperare dintre guvernele statelor participante la cooperarea economică a Mării Negre privind combaterea criminalității, în special a formelor sale organizate, adoptat la 20 octombrie 1998 la Kerkyra, Grecia. Potrivit acestui acord, statele-părți, inclusiv RM, sunt obligate să colaboreze pentru prevenirea, descoperirea și investigarea mai multor infracțiuni în domenii privind: activitățile economice internaționale ilegale (spălarea banilor, infracțiuni economico-financiare); contrabanda; falsificarea de bani, monede, documente, hârtii de valoare; traficul ilicit cu obiecte de artă, monede, metale și pietre prețioase; corupția; infracțiunile în domeniul computerelor.

Nu în ultimul rând, amintim importanța Proiectului Comun al Comisiei Europene și Consiliului Europei împotriva corupției, spălării banilor și finanțării terorismului în Republica Moldova, proiect ce presupune realizarea și implementarea următoarelor obiective: asigurarea eficientă a monitorizării; coordonarea și administrarea strategiei anticorupției; îmbunătățirea cadrului legislativ privind prevenirea și combaterea corupției potrivit strategiei anticorupție.

Opinăm că atât România cât și Republica Moldova, trebuia să-și intensifice eforturile, în vederea cooperării și colaborării în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane, proxenetismului și prostituției, ținând seama că multe prostituate și proxeneți din aceste țări exploatează „oferta” unor agenții și societăți comerciale din sfera serviciilor, acționând pe teritoriul altor state, cu precădere în Turcia, Grecia, Cipru, Austria, Germania, Franța, Spania, Italia etc.

Prevenirea criminalității organizate se realizează prin intermediul unor măsuri specifice întreprinse de către autoritățile și instituțiile publice, organizațiile neguvernamentale, precum și alți reprezentanți ai societății civile care desfășoară, separat sau în cooperare, activități susținute de prevenire a criminalității organizate, prin intermediul Consiliului pentru coordonarea implementării Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2012 – 2015 care ia măsurile necesare pentru elaborarea și actualizarea periodică a Planului național de acțiune pentru prevenirea și combaterea criminalității organizate.

Având în vedere preocuparea permanentă a României și R. Moldova pentru prevenirea și combaterea criminalității, constituind o amenințare serioasă la adresa securității și stabilității acestor țări, considerăm că este necesară **intensificarea cooperării** în continuare între România și Republica Moldova în ceea ce privește combaterea acestui flagel. De aceea, subliniem importanța *simplificării cooperării în domeniul criminalității organizate transnaționale între România și Republica Moldova*, ținând seama de legislațiile lor naționale, în scopul prevenirii combaterii, descoperirii și investigării criminalității, în special a criminalității organizate transfrontaliere, a actelor de terorism, traficului ilegal de arme, materiale radioactive, a infracțiunilor economico-financiare ilegale, a spălării banilor, contrabandei, traficului ilegal de ființe umane, precum și cu organe umane, trecerii ilegale a frontierei, migrației ilegale, a cybercriminalității, contrafacerii sau falsificării bancnotelor, cărților de credite, precum și a altor tipuri de documente de identitate, etc.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere constau în determinarea dimensiunilor conceptuale ale criminalității organizate transnaționale și a trăsăturilor definiției ale acesteia reușindu-se din realitățile actuale caracteristice societăților contemporane. Cu titlul de novație, pentru ridicarea nivelului de prevenire a criminalității organizate transnaționale s-a propus revizuirea unor reglementări juridico- penale în legislația de referință a Republicii Moldova și României.

Cercetarea problemelor teoretice și practice ale criminalității organizate transnaționale, a condiționat necesitatea evidențierii următoarelor concluzii generale:

1. Schimbările survenite în plan socio-economic și politic la nivel mondial au generat importante evoluții în ce privește criminalitatea organizată de mare anvergură dar și posibilitatea asocierii cu terorismul internațional. În contextul actual, liderii grupărilor criminale transnaționale exploatează avantajele globalizării manifestate îndeosebi în domeniul tehnologiei, finanțelor, comunicațiilor și transporturilor. Dimensiunea „afacerilor” pe care le administrează precum și metodele și mijloacele pe care le utilizează în dezvoltarea acestora îi transformă în veritabili antreprenori ai crimei organizate.

2. La abordarea conceptului de criminalitate organizată transnațională urmează a fi luate în considerație două premise obligatorii din care rezultă esența acestei forme de criminalitate și prin care aceasta poate fi definită:

a) Noțiunea și trăsăturile generale ale criminalității organizate;

b) Noțiunea de activitate infracțională transnațională;

3. *Criminalitatea organizată transnațională* poate fi definită ca fiind o totalitate de infracțiuni, săvârșite de grupări criminale organizate la diferite nivele, formate, de regulă, din cetățeni ai unor state diferite, infracțiuni ce sunt comise prin folosirea pe scară largă a coordonării activității criminale la nivel transnațional și care constau în răspândirea pe teritoriul a două sau a mai multor state a activității de pregătire, organizare, săvârșire și de survenire a consecințelor criminale, în scopul obținerii unor profituri economice sau creării unor condiții propice de majorare a acestora, prin recurgerea la utilizarea violenței sau a legăturilor corupționale, inclusiv la nivel politic.

4. *Criminalitatea organizată transnațională* se caracterizează prin următoarele trăsături definitorii: existența unor grupări organizate criminale de diferite nivele, formate, de regulă, din cetățeni ai unor state diferite sau persoane fără cetățenie; presupune folosirea pe scară largă a coordonării activității criminale la nivel transnațional; infracțiunile sunt săvârșite prin răspândirea pe teritoriul a două sau a mai multor state a activității de pregătire, organizare, săvârșire și de survenire a consecințelor criminale; existența scopului de obținere a unor profituri economice sau creării unor condiții propice de majorare a acestora; recurgerea la utilizarea violenței sau a legăturilor corupționale, inclusiv la nivel politic, pentru realizarea scopurilor sale.

5. Făcând o comparație între normele incriminatorii stipulate la art. 367 CP al României și la art. 284 CP al Republicii Moldova s-au făcut următoarele constatări cu caracter general:

- ambele norme penale incriminează fapta legată de constituirea unei pluralități de infractori și se pedepsesc, indiferent de dacă ulterior creării unei organizații criminale (art. 284 CP al Republicii Moldova) sau unui grup infracțional organizat (art. 367 CP al României), sunt sau nu săvârșite unele fapte infracționale legate de activitatea acestor formațiuni criminale;
- norma specificată la art. 367 CP al României este mai abstractă decât cea formulată la art. 284 CP al Republicii Moldova. Ambele norme incriminează conduita de *creare, inițiere*, respectiv de *conducere* a unei entități sau formațiuni criminale organizată. În timp ce în CP al României se incriminează orice *formă de sprijinire a unui grup criminal organizat*, la nivel abstract aceasta presupune orice activitate de ajutorare, înzestrare materială etc., în CP al Republicii

Moldova aceste activități sunt specificate, în sensul că legiuitorul enunță eventualele conduite prin care se pot manifesta: căutarea și angajarea de membri în organizația criminală, ținerea de adunări ale membrilor ei, crearea de fonduri bănești și de altă natură pentru susținerea lor financiară și a activității criminale a organizației, înzestrarea organizației criminale cu arme și instrumente pentru săvârșirea de infracțiuni, organizarea culegerii de informații despre potențialele victime și despre activitatea organelor de drept, fie coordonarea planurilor și acțiunilor criminale cu alte organizații și grupuri criminale sau infractori aparte din țară și din străinătate;

- norma incriminatoare de la art. 367 CP al României are un caracter mai generalizat în raport cu conduita pe care o descrie, aceasta caracterizându-se printr-o arie mai mare de aplicabilitate decât art. 284 CP al Republicii Moldova.

6. În legătură cu încadrarea juridică a infracțiunii *de constituire a unui grup infracțional organizat* (art. 367 CP al României) s-a demonstrat că *în cazul aderării nu interesează activitatea depusă de făptuitor în cadrul grupului*, deoarece în opinia noastră, simpla calitate de membru al grupului, dobândită prin voința expresă sau tacită a făptuitorului, este de natură să atragă incidența art. 367 CP al României, în măsura în care cel care aderă are o participare reală la activitățile acesteia.

7. Legiuitorul moldovean la introducerea semnului calificativ în Partea specială a CP al R. Moldova săvârșirea infracțiunii de către *un grup criminal organizat sau de către o organizație criminală* ori în *interesul unei organizații criminale* s-a ghidat cu prioritate după următorul criteriu: cointeresarea prioritară a grupurilor criminale sau a organizațiilor criminale, în direcția comiterii unor infracțiuni (cum ar fi, de exemplu: sustragerile, traficul ilicit de droguri etc.), fie apărarea interesul organizației criminale în realizarea scopurilor criminale (cum ar fi, de exemplu, infracțiunile de corupție etc.).

Problema științifică actuală, de importanță majoră, care a fost soluționată rezidă în abordarea multiaspectuală a politicilor penale privind fenomenul criminalității organizate transnaționale, analiza și reevaluarea cadrului legislativ de prevenire și de combatere a fenomenului în cauză, fapt de natură să contribuie la perfecționarea și eficientizarea normativului penal în acest domeniu.

Totodată, studiul conținutului politicilor penale privind prevenirea și combaterea criminalității organizate transnaționale relevă următoarele *recomandări cu caracter general și propuneri de lege-ferenda*:

1. Eficientizarea cooperării în domeniul criminalității organizate transnaționale între România și Republica Moldova, ținând seama de legislațiile lor naționale, în scopul prevenirii combaterii, descoperirii și investigării acestui tip de criminalitate.

2. Colaborarea organelor vamale ale Republicii Moldova și România, dar și cu alte state, prin îmbunătățirea schimbului de informații, pentru a crea posibilitatea ca prin procedurile vamale, o marfă să poată fi verificată în țara de origine, respectiv dacă într-adevăr a fost exportată, care este valoarea ei, cantitatea, destinația etc.

3. Creșterea gradului de intensificare a controlului la frontiera de stat prin: a) armonizarea și compatibilizarea sistemelor informaționale vamale utilizate de România și Republica Moldova; b) organizarea periodică a schimbului de informații referitoare la comerțul exterior. Ambele acțiuni ar determina o impulsivitate a cooperării vamale, cu păstrarea caracterului operațional; c) sprijinirea activității transnaționale comune ale organizațiilor nonguvernamentale în diferite domenii de intervenție.

4. Crearea unui centru operațional de investigații și cercetare specializată în domeniul drogurilor, a infracțiunilor conexe, spălare de bani, trafic de ființe umane, trafic de arme și muniții, care să preia informațiile în imediata apropiere a granițelor țării, care să fie constituit din polițiști de frontieră, procurori, un judecător delegat, astfel încât toate investigațiile derulate de instituțiile cu atribuții specifice în domeniul de aplicare, să stabilească prioritățile corecte și să asigure coerență și eficiență în aplicarea legii.

5. Elaborarea unei *Strategii anticorupție în domeniul justiției*, în scopul asigurării integrității în sistemul judiciar din Republica Moldova, ca o condiție esențială a unei justiții independente și eficiente ca serviciu public în beneficiul cetățenilor.

6. Ridicarea așa numitelor „**imunități juridice**”, instituite de anumite categorii de persoane (senatori, deputați, judecători, procurori) care nu permit reținerea acestora și percheziționarea lor (cu excepția infracțiunilor flagrante), nici trimiterea în judecată fără încuviințarea organelor superioare ale puterii de stat. În accepțiunea autorului aceste *imunități contravin* dispozițiilor constituționale, potrivit cărora nimeni nu este mai presus de lege. Înlăturarea acestor imunități judiciare ar consolida eforturile celor trei puteri legislativă, executivă și judecătorească în realizarea măsurilor de combatere a criminalității organizate, așa încât nu ar mai oferi prilejul nimănui să se ascundă în spatele acestor imunități speculând și denaturând realitatea chiar și pentru o perioadă scurtă de timp, până se trece la ridicarea efectivă a acestora.

7. Intensificarea măsurilor de prevenire și combatere a evaziunii fiscale, fraudei vamale, spălării banilor și contrabandei, scopul fiind ca recuperarea prejudiciilor să fie realizată în cel mai scurt timp, respectiv cât mai aproape de comiterea faptelor ilicite și creșterea gradului de colectare a veniturilor la bugetul statului.

8. Înființarea Institutului Național de Criminologie în România și în Republica Moldova în vederea stabilirii indicatorilor statistici referitori la dinamica și starea criminalității, deoarece, în prezent asistăm la o lipsă a centralizării unitare a datelor privind evoluția criminalității organizate, în scopul evaluării acestora și elaborării unei metodologii de studiere structurată a acestui fenomen.

9. De *lege-ferenda* s-a fundamentat necesitatea introducerii la art. 284 CP al Republicii Moldova a unui nou alineat, care ar avea următorul conținut: **alin. (3) Aderarea la una dintre organizațiile criminale sau grupurile criminale organizate prevăzute de alin.(1) sau (2) al prezentului articol se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani.**

10. De *lege-ferenda* propunem completarea art. 367 CP cu alin. (7) CP al României care va avea următoarea formulare normativă: ***Prin organizator se are în vedere persoana care a constituit sau care dirijează activitatea unui grup criminal organizat.***

11. De *lege-ferenda* considerăm a fi oportună reformularea circumstanței agravante prevăzute la art. 145 alin. (2) lit. i) CP al R. Moldova din omorul săvârșit ***de două sau mai multe persoane în de două sau mai multe persoane ori de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală.***

Avantajele recomandărilor constau în:

- a) Evidențierea lacunelor legislative și elaborarea propunerilor de lege ferenda privind perfecționarea normativului de sancționare a manifestărilor de crimă organizată adecvat condițiilor actuale socio-politice existente;
- b) Fundamentarea conceptului de criminalitate organizată transnațională prin două premise obligatorii din care rezultă esența acestei forme de criminalitate:
  - noțiunea și trăsăturile generale ale criminalității organizate;
  - noțiunea de activitate infracțională transnațională;
- c) eficientizarea încadrării juridice a faptelor săvârșite de un grup infracțional organizat.

Subiecte pentru cercetare științifică de perspectivă:

- Caracteristica criminalistică a crimei organizate;
- Investigatorul sub acoperire-mijloc modern de contracarare a crimei organizate;
- Personalitatea participanților formațiunilor criminale organizate.

BIBLIOGRAFIE

1. Pitulescu I. Al treilea război mondial. Crima organizată. București: Editura Național, 1996.
2. Mocuța Gh. Criminalitatea organizată și spălarea banilor. București: Editura „Noul Orfeu”, 2004.
3. Negrescu M., Negrescu M. Terorism și antiterorism în epoca modernă. București: Editura A.N.I., 2008.
4. Gheorghiuță M. Организованная преступность: проблемы теории и практики расследования. Chișinău: Universitatea de Stat din Moldova, Institutul de Științe Reale, Chișinău, 1998
5. Ciobanu I. Criminalitatea organizată la nivel transnațional și unele forme de manifestare în Republica Moldova. Chișinău: Editura Museum, 2001.
6. Brînză S. Stati V. Tratat de drept penal. Partea specială. Chișinău: Tiografia Centrală, 2015.
7. Валеев Р.М., Курдюков Г.И. Международное право. Особенная часть: Учебник для вузов. Москва: Статут, 2010.
8. Phil Williams. Transnational criminal Organisations and international security. Survival. Vol. 36, No- 1. London: Oxford University Press. Spring, 1994.
9. Политова А.С. Международное Сотрудничество Государств в Борьбе с Транснациональной Организованной Преступностью. В: Порівняльно-аналітичне право № 3-1, Україна, 2013.
10. Ulianoschi X. Participația penală. Chișinău, Asociația Judecătorilor din Republica Moldova și Centrul de Drept. 2000.

11. Bujor V. Referințe vizând esența criminalității organizate. În: *Legea și viața*, nr. 2, 2008.
12. Florica Marin. Crima organizată și terorismul internațional. În: *„Revista de drept penal”*, Anul XVI, nr. 4, București, octombrie – decembrie 2009, p. 115-120.
13. Florica Marin. Criminologia în sistemul științelor. Autonomia criminologiei. În: *„Legea și viața”*, mai 2009, p. 25-30.
14. Florica Marin. Delimitări între infracțiunea de spălare a banilor prevăzută de art. 23 din Legea nr. 656/2002 și infracțiunea de tănuire prevăzută de art. 221 C.P. În: *„Legea și viața”*, aprilie 2009. p.29-31.
15. Florica Marin. Mandatul european de arestare fundamentul cooperării judiciare în materie penală în interiorul Uniunii Europene. În: *„Doctrină și jurisprudență”*, nr. 2 din 2010, p. 5-13. (118 p.)

ADNOTARE

Sterschi Florena Esther, „Criminalitatea transnațională: normativul penal de sancționare și politici de prevenire și combatere”, teză de doctor în drept la specialitatea 554.01 – Drept penal și execuțional penal, Chișinău 2015.

Teza cuprinde: 3 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 161 titluri și 167 pagini text de bază. Rezultatele obținute sunt publicate în 10 lucrări științifice.

Cuvintele cheie: criminalitate organizată transnațională, infracțiune transnațională, organizație criminală, grup criminal organizat, grup criminal structurat, cooperare internațională.

Domeniul de studiu: cercetarea vizează domeniul dreptului penal, atenția fiind axată pe analiza juridico-penală a criminalității organizate transnaționale.

Scopul tezei de doctorat constă în efectuarea, pe baza cercetărilor teoretice și a materialelor empirice, a unor investigații ample în privința problemelor juridico-penale a criminalității organizate transnaționale. Pe aceiași cale, s-a urmărit formularea propunerilor de ameliorare a calității cadrului normativ din materie și a unor măsuri eficiente de prevenire a criminalității organizate.

Obiectivele: stabilirea conceptului de criminalitate organizată transnațională; reevaluarea cadrului normativ privind criminalitatea organizată din legislația penală a României și a Republicii Moldova; caracterizarea cadrului instituțional privind prevenirea și combaterea criminalității organizate transnaționale la nivel european; analiza principiilor de cooperarea interstatală, mai ales cu referire la statele UE, în domeniul prevenirii criminalității organizate transnaționale.

Noutatea științifică și originalitatea rezultatelor obținute derivă din cercetarea pluridisciplinară a cadrului sancționator și politicilor penale privind fenomenul criminalității organizate transnaționale, or teza reflectă o cercetare științifică pertinentă, pragmatică, comparativă a principalelor probleme juridice din domeniu, unde sunt operate analize și evaluări, formulate concluzii și recomandări, de natură să contribuie la perfecționarea și eficientizarea normativului penal de prevenire și de combatere a fenomenului în cauză.

Problema științifică importantă soluționată constă în abordarea multiaspectuală a politicilor penale privind fenomenul criminalității organizate transnaționale, analiza și reevaluarea cadrului legislativ de prevenire și de combatere a fenomenului în cauză, fapt de natură să contribuie la perfecționarea și eficientizarea normativului penal în acest domeniu.

Importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării rezidă în cercetarea complexă a fenomenelor de criminalitate organizată, dar mai ales a celei transnaționale, definierea bazelor conceptuale în materia dreptului penal, cuprinderea unor vaste materiale teoretice și practice în vederea urmăririi dezvoltării direcțiilor de acțiune ale criminalității organizate, trasarea de noi perspective asupra cadrului teoretico-metodologic în domeniul criminalității organizate transnaționale.

Implementarea rezultatelor științifice va servi cu siguranță, ca bază de pornire în cercetare și pentru alți specialiști din domeniul dreptului penal și nu numai, privind perfecționarea cadrului juridic din domeniul învățământului și cercetării, fiind o prioritate națională în armonizarea legislației din spațiul comunitar european.

АННОТАЦИЯ

Стерски Флорена Естхер, «Транснациональная преступность: уголовно-правовые санкции и политика по предотвращению и контролю», диссертация доктора юридических наук, специальность 554.01 – Уголовное и уголовно-исполнительное право, Кишинев, 2015 г.

Диссертация состоит из трех глав, общие выводы и рекомендации, библиография из 161 заголовков и 167 страниц основного текста. Достигнутые результаты опубликованы в 10 научных работ.

Ключевые слова: организованная преступность, транснациональное преступление, организованная преступная группа, преступная организация, структурированная преступная группа, международное и региональное сотрудничество.

Область исследования: уголовное право; работа отражает уголовно-правовое исследование организованной преступности, внимание сосредоточено на уголовно-правовом анализе транснациональной преступности.

Цель и задачи докторской диссертации: заключается в проведении, на основе теоритических исследований и судебной практики, обширного изучения уголовно-правовых проблем организованной транснациональной преступности. Задачи: определение концепции организованной транснациональной преступности, переоценка нормативно-правовой базы по борьбе с организованной преступностью в Румынии и Республики Молдова, правомочия государственных институтов по предотвращению и борьбе с организованной транснациональной преступностью на европейском уровне, анализ принципов межгосударственного сотрудничества в особенности на европейском пространстве, в сфере предотвращения организованной транснациональной преступности.

Научная новизна и оригинальность достигнутых результатов вытекает из всестороннего изучения уголовно-правовой политики Румынии и Республики Молдова по противодействию организованной транснациональной преступности, в том числе из прагматического сравнительного правового анализа соответствующих юридических норм, а также из научных оценок и обозначенных проблем в данной области, выводов и рекомендаций по совершенствованию законодательства («*lex ferenda*») и улучшению правоприменительной практики по борьбе организованной транснациональной преступностью.

Решенная научная проблема состоит в многостороннем подходе к уголовной политики в отношении явления транснациональной организованной преступности, анализа и переоценки законодательной основы для предотвращения и борьбы с этим явлением, научным разработкам по совершенствованию законодательства в этой области.

Теоретическая важность и прикладное значение этой работы заключается в исследовании сложных явлений организованной преступности и особенно транснациональной организованной преступности, оределение концептуальных основ для уголовного права, охватывающие обширные теоретические и практические разработки для борьбы с организованной преступностью, совершенствование теоретической и методологической основ исследования транснациональной организованной преступности.

Внедрение научных результатов: работа, несомненно, послужит в качестве научной основы проведения исследований в Уголовном праве, в том числе по предотвращению и борьбе с организованной транснациональной преступностью, а также в области высшего образования для подготовки кадров.

ANNOTATION

Sterschi Florena Esther , „Transnational crime: criminal sanctioning normative and politics for prevention and combating”, doctor’s thesis in law specialization 554.01 – Criminal and criminal executional Law, Chisinau 2015.

The thesis includes three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 161 titles and 167 pages of basic text. The results were published in 10 scientific papers.

Key words: Transnational organized crime, transnational crime, criminal organization, criminal organized group, criminal structured group, international cooperation.

Study field. The study approached the criminal law domain, the attention being based on the legal and criminal analysis of transnational organised crime.

Purpose of the doctorate thesis: consist from investigation, on theoretical and practical basis, of legal and criminal problems regarding transnational organised crime. In the same way the study intended to improve the quality of the regulatory framework and effective measures to prevent organized crime.

Objectives: defining the concepts of transnational organized crime, reviewing the regulatory framework on organized crime in Romanian and Republic of Moldova criminal law, characterization of the institutional framework on preventing and combating transnational organized crime at the european level, analysis of the principles of cooperation between states, especially with reference to the EU, in the domain of prevention transnational organized crime.

The scientific novelty and the originality of obtained results: It is the first work of such complexity, in the specialization literature of Romania and the Republic of Moldavia, in which is performed a pertinent, pragmatic and comparative scientific research of the main legal problems in the field, where are formulated conclusions and recommendations, which insure the elaboration and efficient performance of concrete proposals of “lex ferenda”, valid for both states.

The solved scientific problem resides in the multidimensional approach to penal policy on the phenomenon of transnational organized crime, analysis and reassessment of the legislative framework for preventing and combating the phenomenon, which is likely to contribute to the development and improvement of the penal norm in this area.

The theoretical importance and the applicative value of the paper, resides in the complex research of the organized crime phenomena, but especially the transnational organized crime, defining conceptual bases for criminal law, including a vast theoretical and practical materials in order to pursue development of main directions for organized crime activities, drawing new expectations at theoretical and methodological framework in domain of transnational organized crime.

The implementation of scientific results. The reference scientific work in the Criminal Law domain, will definitely serve as starting point in research for other Criminal Law specialists and not only, on improving the legal framework from educational and researching domain, being a national priority in harmonizing the legislation in the European community space.

STERSCHI FLORENA ESTHER

**CRIMINALITATEA TRANȘIONALĂ: NORMATIVUL PENAL DE SANȚIONARE ȘI
POLITICI DE PREVENIRE ȘI COMBATERE**

Specialitatea științifică: 554.01 – Drept penal și execuțional penal

Autoreferatul tezei de doctor în drept

Aprobat spre tipar: 26.11.2015

Formatul hârtiei 60x84 ¹/₁₆.

Hârtie ofset. Tipar ofset.

Tirajul 70 ex.

Coli de tipar: 2,0

Comanda nr. _____

Denumirea și adresa instituției în care a fost tipărit autoreferatul:
